

Jaarverslag 2015.

Inhoud.

1. Inleiding
2. De stichting, bestuur en molenaars in 2015
3. Overige structurele activiteiten in 2015
4. Bijzondere activiteiten over het jaar 2015
5. Onderhoud
6. Vooruitblik naar 2016

Inleiding.

Op 7 maart 2015 overleed onze oud-molenaar Willem Poort, hij was jarenlang molenaar op De Ruiten. Lammert Groenewold moest zijn hobby als actief molenaar / instructeur neerleggen in verband met een ernstige ziekte. Vanaf zijn ziekbed bleef hij zich inzetten voor de molenstichting en zo maakte hij twaalf schitterende kleurplaten van onze molens. De kleurplaten kunnen worden gedownload van onze internetpagina. Op facebook bleef Lammert actief met zijn Meulenkwiz.

Door de fusie van de Molenstichting Oldambt en de Slochter Molenstichting stond het jaar 2015 voor de nieuwe Molenstichting Midden- en Oost -Groningen in het teken van kennismaken, elkaar beter leren kennen, het harmoniseren van de administratie, verschillende gebruiken, afspraken en regelingen. Met relaties werden nieuwe afspraken gemaakt en de eerste voordelige resultaten van de fusie werden zichtbaar. In verband met persoonlijke omstandigheden nam W.E. Koeneman tijdelijk de functie van waarnemend penningmeester op zich ter ondersteuning van M. Post. J. R. Huizenga werd voorzitter van de stichting.

De korenmolen Stel 's Meulen in Harkstede werd, na de restauratie, in juni opnieuw in gebruik genomen. Ter gelegenheid hiervan werd in Harkstede een min-symposium georganiseerd. De restauratie van de watermolen Groote Polder werd gestart en zal in de eerste maand(en) van januari 2016 worden afgerond. Het bestuur besloot tot de restauratie van het voor de Provincie Groningen unieke motorhuisje, behorende bij de molen Windlust in Overschild.

Ook dit jaar trokken onze molens vele belangstellenden uit binnen- en buitenland. Door studenten van de Rijksuniversiteit Groningen (faculteit Letteren) werd aandacht besteed aan het feit dat de Nederlandse traditie van het molenaarschap werd genomineerd voor opname in de UNESCO-lijst van immaterieel erfgoed. De relatie met overige culturele- en erfgoedinstellingen en de recreatieve sector is stabiel gebleven.

Molenstichting Midden- en Oost - Groningen

Het bestuur, de molenaars, de molengidsen en andere vrijwilligers hebben zich in 2015 gericht op de belangrijkste pijlers:

1. het onderhoud aan de 10 grote molens, 2 kleine molens en de molenshuur (bezoekerscentrum).
2. vergroten van het bereik van ons erfgoed door vergroting/vernieuwing van de activiteiten;
3. het uitbreiden van de samenwerking met culturele- en erfgoedinstellingen en de recreatieve sector;
4. vergroten van financiële middelen ten gunste van de activiteiten hierboven.

De molenstichting is lid van de Vereniging De Hollandsche Molen en kan in die hoedanigheid rekenen op ondersteuning en diverse kleine extra's als adviezen op het gebied van ARBO of juridische zaken.

De molenstichting is tevens aangesloten bij het Groninger Molenhuis en neemt deel aan de platforms Instandhouding en Onderhoud en Beheer. Daarnaast wordt meegewerkt aan de door het Molenhuis georganiseerde thema's en onze molenaars bezoeken de jaarlijkse Vrijwilligersdag.

De stichting, bestuur en molenaars:

Algemene informatie en beleid

In navolging van de Molenstichting Oldambt en de Slochter Molenstichting zet de Molenstichting Midden- en Oost – Groningen zich in voor het beheer en behoud van de oude windmolens binnen haar werkgebied. Met de zorg voor tien grote en twee kleine molens, alsmede een molenshuur / bezoekerscentrum behoort de stichting tot één van de grootste molenbezitters van de provincie Groningen.

Het bestuur

De bestuursamenstelling op 31 december 2015 was:

Voorzitter: dhr. J. R. Huizenga

Secretaris: dhr. H. Westerhof

Penningmeester: dhr. M. H. Post (*)

Algemeen bestuursleden: dhr. W. E. Koeneman en G. de Vries.

* De penningmeester wordt in zijn werkzaamheden bijgestaan door A. M. de Jong van Administratief Dienstencentrum Welzijn (ADW) te Leek.

Het bestuur vergaderde tien keer. Bovendien vergaderde het bestuur in het voor- en najaar met de molenaars en molengidsen. Een bestuurslid neemt deel aan de bijeenkomsten van het Platform Instandhouding georganiseerd door Het Groninger Molenhuis.

De molens en hun molenaars, molengidsen en molenvrienden.

De stichting heeft de zorg over de 10 onderstaande molens. Er zijn twee typen molens: korenmolens en poldermolens. Zonder de inzet van onze molenaars kan er geen sprake zijn van structureel beheer en onderhoud aan deze veelal oude en open monumenten. Terecht worden molens gezien als een onlosmakelijk onderdeel van ons cultuur historisch erfgoed.

Molenstichting Midden- en Oost - Groningen

Erfgoed dat levend blijft door het enthousiast uitoefenen van het molenaarsambacht door onze vrijwilligers:

<u>Naam</u>	<u>Adres</u>	<u>Molenaar(s)</u>
Entreprise (k)	Kolham	Jan Danes, L. Roemeling M.E. v. Doornik
Stel 's Meulen (k)	Harkstede	G. Tammenga, R. W. Strijbosch
Windlust (k)	Overschild	L. v.d. Gaag, M. Biesheuvel
Fraeylema (p)	Slochteren	R. Beugel, J. Uil
Groote Polder (p)	Slochteren	L. Groenewold, H. W. Klöpping
De Ruiten (p)	Slochteren	H. W. Helmantel
Bakkers Molentje	Slochteren	n.v.t.
De Dellen (p)	Nieuw Scheemda	H. Tiddens
Paaltjasker	Nieuw Scheemda	n.v.t.
	Noordbroeksterhamrik	
Noordermolen (p)	(Menterwolde)	G. Mantingh
De Noordstar (k)	Noordbroek	G. de Vries
Westerse molen / Zeldenrust (p)	Noordbroeksterhamrik	Wim van Rheen

De molens draaien bij gunstige weersomstandigheden (nagenoeg) wekelijks.

Molengidsen.

De molengidsen F. Feddema
M. Huininga
A. Kiss
G. J. Landman

werden bij verschillende activiteiten rond de molens van de stichting ingezet. De molenstichting kent behalve molenaars en gidsen ook "Vrienden" die zich geheel belangeloos voor de molens inzetten. Soms beperkt hun inzet zich tot het doen van klussen voor een specifieke molen, soms voor meerdere molens.

Opleiding voor molenaar:

Sinds 2004 is het mogelijk om de landelijk erkende opleiding tot Vrijwillig Molenaar te volgen op De Groote Polder aan de Groenedijk te Slochteren. De opleiding duurt veelal anderhalf tot twee jaar. Onze molenstichting beschikt over twee instructeur-molenaars, de mulders L. Groenewold en H. W. Klöpping. In het verslagjaar 2015 moesten de instructielessen worden gestaakt wegens groot onderhoud aan het gevlucht van de molen. Daardoor konden er slechts enkele proefflessen worden gegeven aan belangstellenden. Sinds 2004 heeft de opleiding op De Groote Polder 18 gediplomeerde molenaars opgeleverd. Door het faciliteren van een lesmolen dragen zowel de Molenstichting Midden- en Oost-Groningen, als de instructeur-molenaars en de vrijwilligers die voor deze opleiding kiezen, hierdoor bij aan het behoud van ons cultureel molenerfgoed in de provincie Groningen. De belangeloze inzet van de molenstichting is daarmee niet alleen een extra maar ook een wezenlijke bijdrage aan het erfgoed. Deze opleiding valt onder de verantwoordelijkheid van het landelijk Gilde van Vrijwillige Molenaars. De Vereniging De Hollandsche Molen te Amsterdam neemt de examens af en reikt het diploma uit. In 2016 is er weer plaats voor nieuwe instroom van leerling-molenaars.

Bezoekers

De cijfers tonen aan dat wij de laatste jaren steeds meer mensen op de molens mogen ontvangen. Molens worden steeds belangrijker voor educatieprojecten en lokale activiteiten. Dat belang van molens willen wij zichtbaar maken. Niet alleen voor de statistieken, maar ook om duidelijk te maken dat het loont om geld voor onderhoud en restauraties beschikbaar te stellen. Een gerestaureerde molen is niet alleen mooi, maar ook belangrijk voor zijn omgeving. Dat kunnen we natuurlijk in woorden vertellen, maar cijfers spreken vaak meer tot de verbeelding.

<u>Naam molen</u>	<u>Bezoek 2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Stel 's Meuln	1235	800	1135
Entreprise	258	648	240
De Ruiten	548	894	768
Groote Polder	50	50	195
Fraeylemamolen	353	416	416
Windlust	132	73	51
De Dellen + tjasker	55	179	125
Noordermolen	45	104	184
Westerse molen *	26	onbekend	61
Noordstar	400	500	500
	3102	3664	3675

* De Westerse Molen was tot in de zomer slecht bereikbaar in verband met werkzaamheden aan de spoordijk en taluds.

Structurele activiteiten.

Donateurs

De stichting heeft 250 donateurs. Aan de donateurs wordt gevraagd om een bedrag van minimaal € 15,- per jaar bij te dragen. Formeel bepaalt een donateur zelf hoeveel hij doneert. De donateurs (en de overige relaties) krijgen twee keer per jaar het SMS-je.

Financiële middelen

Alleen de inbreng van de donateurs is onvoldoende om de jaarlijkse lasten te dekken. De twee grootste

contribuanten aan de exploitatielasten zijn de gemeente Slochteren en het waterschap Hunze & Aa's. In het kader van de ingediende meerjarenplannen voor het onderhoud en de daarop gebaseerde begroting ontvangen wij een uitkering (looptijd 2013-2018) uit het BRIM (Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten).

Professionele ondersteuning.

Mede door een extra bijdrage van het J.B. Scholtenfonds voor de komende jaren kan professionele ondersteuning voor de financiën door ADW te Leek worden gecontinueerd.

Belastingdienst ANBI

De molenstichting is met ingang van 2012 geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling.

Molenstichting Midden- en Oost - Groningen

Activiteiten

De contacten met andere erfgoedinstellingen in onze geografische omgeving zijn goed en worden uitgebouwd. De molens zijn geopend ter gelegenheid van het *Nationaal molenweekend*, het *Groninger Molenweekend* en het nationaal *Open Monumentenweekend*.

De Stichting Cultureel Slochteren organiseerde, ter gelegenheid van het *Open Monumentenweekend*, een Jan Plezier reed rondjes in Slochteren. Het thema was namelijk "Op reis", en gasten konden in en uit stappen bij de Fraeylemaborg, de Fraeylemamolen en de Hervormde Kerk. Tijdens het *Groninger Molenweekend* was er in de korenmolen Noordstar te Noordbroek een *tentoonstelling* van molenfoto's. De poldermolen De Ruiten in Froombosch werd dit weekend bezocht door een groep van elf Koreanen.

Ook in 2015 organiseerde de Activiteitencommissie samen met de Stichting Landgoed Fraeylemaborg weer een viertal *molenwandelingen* "Van Fraeylema naar Fraeylema". Ten behoeve van deze wandelingen werd een boekje samengesteld en uitgegeven. Er namen ongeveer 60 personen aan deel. Zij wandelden onder begeleiding van een gids van de Fraeylemaborg naar Meneers Molentje (Fraeylemamolen) aan de Groenedijk, waar zij door de molenaars werden ontvangen en rondgeleid. Zowel op de heen- als op de terugweg staat men stil bij de verschillende historische wetenswaardigheden van Slochteren.

In Noordbroek is er tijdens de *Culturele Dag* (Hemelvaartsdag) een markt rond de molen Noordstar georganiseerd met verkoop van pannenkoeken, drankjes en koek(en).

In het kader van het Educatietraject *Erfgoedschatten van Slochteren* (een driejarig project voor de basisscholen in de gemeente Slochteren) namen vijf scholen deel met 157 leerlingen. Zij bezochten de korenmolens Stel 's Meulen in Harkstede (2 scholen), de Windlust in Overschild (2 scholen) en de poldermolen De Ruiten in Slochteren (1 school).

Binnen het educatietraject kan er voor de leerlingen van de groepen 1 en 2 gekozen worden uit twee deelprojecten: 1^e *de molenmuis* en 2^e *het nieuwe oude huis* (architectuur).

Georganiseerd door de Stichting Cultureel Slochteren werd er door 121 leerlingen van het basisonderwijs in de gemeente Slochteren deelgenomen aan de *Monumentenfietsstocht* waarbij zij een bezoek brachten aan de poldermolen. De leerlingen konden dit jaar de molen De Ruiten bezoeken.

Molenstichting Midden- en Oost - Groningen

In het kader van het deelproject De Molenmuis bezochten o.a. leerlingen van de school *Meeroevers* in Meerstad de korenmolen Windlust in Overschild. De molenaar en zijn molenaarsknecht van de Stel 's Meulen bezochten voorafgaande aan het bezoek aan de molen, met de bijbehorende *leskist* de school, en hielden voorafgaande aan het bezoek aan de molen een praatje voor de kinderen. Met auto's werden de kinderen naar de molen gebracht voor een bezoek. Bij het bezoek aan de molen werden de kinderen verdeeld in een aantal groepjes; ze kregen zodoende de "hele" molen te zien. Ook konden ze zelf een mooi molentje in elkaar knutselen. Door de juf werd bijgevoegde foto gemaild met de tekst: " *Nogmaals bedankt voor het bezoek en de leuke uitleg. We hebben genoten.* "

Bij het jaarlijks terugkerend project van het *Dr. Aletta Jacobs College* te Hoogezand: " *Verken je omgeving* ", brachten plusminus 250 leerlingen, verdeeld over drie morgens, een bezoek aan poldermolen De Ruiten. Ook hier werden de klassen in groepjes verdeeld en werd de molen aan alle kanten "behandeld" door molenaars en molengidsen. Bij het buitengedeelte kregen de leerlingen deskundige uitleg van een medewerker van het waterschap Hunze en Aa 's, over de (vroegere) polder en de belangrijke rol daarin van de molen.

Georganiseerd door de Stichting Cultureel Slochteren werd er door 121 leerlingen van het basisonderwijs in de gemeente Slochteren (verdeeld over 7 groepen van 4 scholen) deelgenomen aan de jaarlijkse *Monumentenfietsstocht*, waarbij zij – onder meer – een bezoek brachten aan de poldermolen De Ruiten.

Op de *Culturele Dag Harkstede* (juni) werd in Stel 's Meulen medewerking verleend door; "Verhalen vertellers", Vrouwen van Nu en de Groninger zanger E. Doddema. In december werd een *kerstfair* georganiseerd rond deze molen.

De molenstichting werkt ook mee aan verschillende eenmalige evenementen, of maakte deel uit van de activiteit van derden. Zoals bijvoorbeeld;

- een autoroute met leden van de International Police Association
- een toertocht van een Duitse wielervereniging
- Een recreatiefietstocht met deelnemers uit Schildwolde bezochten de Fraylemamolen
- het radio-zendamateurs evenement "Mills on the air"

Onze QR code staat op een informatiebord bij de Fraylemamolen. Bezitters een mobiele telefoon of tablet surfen hiermee rechtstreeks naar onze website.

van

Er werd een aanvang gemaakt met de verzorging van de archieven van de voormalige Slochter Molenstichting en de Molenstichting Oldambt. Het archief wordt ondergebracht bij het Waterschap Hunze en Aa 's.

Molenstichting Midden- en Oost - Groningen

Tevens werd een aanvang gemaakt met de inventarisatie en mogelijkheden voor het uitgeven van een boek over de historie, restauraties en bijzonderheden van de molens van Molenstichting Midden- en Oost-Groningen en zijn voorgangers.

Commissie Public Relations

De commissie geeft ondersteuning aan het bestuur door het uitgeven van persberichten en het verzorgen van de in- en externe publieke communicatie. De commissie maakte twee *SMS-jes* en heeft de aanzet gegeven tot een tevredenheidsonderzoek onder alle vrijwilligers, waarvan de resultaten in 2016 bekend zullen worden. De interne communicatie gaat behalve via e-mail veelal via de internetpagina.

Website www.msmog.nl

Onze webmaster en molenaar Henk Klöpping onderhoudt een professionele website die door hem en door het bestuur en de molenaars zelfstandig geactualiseerd wordt. De internetpagina geniet veel belangstelling. De stichting ging in 2013 een overeenkomst aan met Internet Access Facilities BV (IAF) in Enschede, voor de beschikbaarheid van de server en het onderhoud. De Stichting maakt daarnaast gebruik van een beveiligde server waarop voor geautoriseerde personen directe raadpleging van de administratie mogelijk is. De fusie had tot gevolg dat onze website een iets andere uiterlijk kreeg. De opzet bleef ongeveer gelijk, de rustige kleurstellingen en heldere vormgeving zijn gebleven. De naamgeving werd gewijzigd evenals het logo. Via de website is onze facebookpagina bereikbaar.

Andere aanvullingen / verbeteringen waren de barometer, de windkaart, de tijdslijn, het molenprikbord en molenspreuken.

Onderhoud 2015. (Technische Commissie)

De technische commissie werd in 2015 in haar werkzaamheden ondersteund door de civiel-bouwkundige (en molendeskundige) G. van de Sande van het Waterschap Hunze en Aa's, waarmee het waterschap de band met de molenstichting bevestigd.

Behalve de afronding van de restauratie van Stel 's Meulen (reeds genoemd) werd in 2015 de windpeluw vervangen en de roeden van watermolen De Dellen doorgehaald. Het gevlucht van de Groote Polder werd gerestaureerd en er werd een rondmaalcircuit aangelegd waardoor de molen weer haar oorspronkelijke functie kan vervullen. Van de Noordstar werd het gaande werk in de molen grondig gerestaureerd en de waterafvoer rond de molen verbeterd.

Molenbiotoop.

Met betrekking tot de biotoop van de molens in Slochteren werd een bijeenkomst belegd met vertegenwoordigers van de gemeente Slochteren, het Groninger Molenhuis, Landschapsbeheer Groningen, de Biotoopwachter en de Molenstichting Midden- en Oost-Groningen. Dit leidde tot een pilotproject, waarvan het concept omgevingsplan Harkstede (Stel 's Meulen) gereed kwam in 2015. Het grootse gedeelte hiervan kan in 2016 worden uitgevoerd. Deze pilot dient als uitgangspunt voor de andere molens.

Plannen 2016

Onze primaire zorg zal zich richten op het onderhoud van de molens en met name wordt in 2016 schilderwerk aan de molens aangepakt. Door het ontwikkelen van nieuwe activiteiten wil het bestuur trachten donateurs te werven en sponsoren te interesseren. Ook heeft het bestuur het voornemen om het bestuur uit te breiden, en nieuwe molenaars en andere vrijwilligers te werven. Nieuwe activiteiten zijn in voorbereiding en zullen in 2016 nader worden uitgewerkt.

Molenstichting Midden- en Oost - Groningen

Slochteren, 31 december 2015.

H. Westerhof.
Secretaris.

J. R. Huizenga
Voorzitter